

Ofen-Buda Története

A legrégebbi időktől 1909. évi november hó 10-én
délután 3 óráig

Ősidők

Abból a nagy világgödből, melyből állítólag Földünk és a konkurens bolygók kezdetüket veszik, Buda, mint egy kemény, kissé ragacos vakarcs vált ki, melyet az Alkotó keze nem tudott eléggé átgyúrni. Később, mikor a Föld kihűlt, úgyhogy már éppen föl lehetett volna tálalni, az általános berendezkedés alkalmával ezt a vakarcsot sehova se tudták elhelyezni. Próbálták Ázsiába tenni, de legurult a Bengáli-óceánba, és összevissza görbült, úgyhogy Afrikába nem akarták fölvenni, mert rontotta az ensemble-t, és különben is már minden hely el volt foglalva. Az intéző bizottság ezután több helyen próbálta elhelyezni, de sikertelenül, mert a rendelkező Föld „Nem oda, buta!” kiáltással mindenünnen elkergette őket. (Az általános kihülés következtében náthás Föld a buta szót „Budá”-nak ejtette: innen a tárgyalat földrész neve.)

Végre az Alkotó a már javában bőrző Magyarországhoz fordult, ahol a szépítészeti bizottság elfogadta a Buda nevű vakarcsot, és elhelyezte szemben a Deák-szoborral.

Történelem előtti idők

A történelem előtti időket, mint kutatásaink bizonyítják, Buda békés fejlődésben töltötte. Ekkor nőtt meg a még kicsi Gellérthegy, citadellával, ek-

kor nőtt meg a Széna téri vicinális, mely azonban azóta már Szentendrére ment, és ekkor nőttek meg az óbudai házmesterek.

Első lakók

Buda első lakói Kr. e. 0216-ban sváb bevándorlók voltak, melyek a pincékben és hálószobákban telepedtek meg. Ezután Kr. e. 80-ban jöttek a patkányok, majd Kr. e. 20-ban a poloskák. Később néhány ember is jött, de már nem lévén hely, ezeket a Halászbástyára állították sorba, ahol esténként még ma is láthatók.

Ősvallás

Buda őslakói természetesen Buddha-vallásúak voltak: szertartásaikat a gellérthegyi barlangban végezték, s végzik még ma is; idegeneknek azért nem is ajánlatos a barlang látogatása.

Nyelv

Az őslakók nyelve régóta a filológusok kutatásának tárgyát képezi: a teuton, cimber, vogul, osztják és keverick nyelvtörzseknek érdekes vegyüléke ez; az eskütéri halpiacon szabad ég alatt tartott akadémiai üléseken tanulmányozhatjuk legjobban ezt a titokzatos idiómát. Néhány fáradhatatlan buzgalmú nyelvtudósunk érdeme, hogy e nyelvnek már három szaváról, s pedig ezekről: „rámatáma”, „rámatúri”, „ráma-tánsz” – sikerült kitudni, mit jelentenek, s hogy egyszerűen e német kiejtésekől: „räumen thun wir”, „räumen thue ich”, „räumen thun sie” származnak.

Középkor

A mohácsi vész után Buda százötven, koronaértékben háromszáz évig a törökök kezeiben volt, ami, tekintve, hogy a törökök ritkán mossák a kezüket, ma is nagyon meglátszik a városon. Ebben az időben érkezett meg a Duna is Bécsből, amely császári rendeletre keresztülfolyt Budán, és egy darabot levágott belőle.

Buda további története nyugalmas és csöndes: világtörténeti fontosságú esemény csak egy zajlott le itt: a budai kutyavásár ez, melynek óriási jelen-

tőiséget és páratlanul izgató érdeket kölcsönöz ama hallatlan körülmény, hogy csak egyszer volt. Erről még többet.

Újkor

Körülbelül a XVII. század közepén bevándorló sörkereskedők különös hírekkel riasztották fel Budát. E hírek szerint a Duna túlsó partján (ahova, tekintve, hogy a budai korcsmák ablakai nem arra nyílnak, a budaiaknak még nem volt alkalmuk kilátást nyerni), tehát a Duna túlsó partján már kétszáz éve idegen néptörzsek várost építettek, és a legszemtelenebb módon fixírozták odaátról a budai tejkereskedők templomba menő szende leányait. Kiderült az is, hogy a tolakodó várost Pesztnek hívják, azokról az Ofen nevű kályhákról, melyeket a budaiak átdobáltak használat után.

Buda lakossága „Tézis a sveinerei” jelszóval ünnepélyes megbotránkozását fejezte ki a sajnálatos események felett: egyúttal elhatározták, hogy fallal kerítik körül a várost, a sértő viselkedésű szomszédok közeledését ekként megakadályozandó. – De ekkor hallatlan szemtelenség történt. Kitént, hogy a pesti oldalon már előzőleg hidakat kezdtek el építeni, amelyek éppen most értek át a budai partra. Hiába nyomták vissza dühösen a budaiak a hidakat, a túlsó parton még jobban nyomták őket. Erre a budaiak a Lánchídat hirtelen eleresztették, mire a Lánchíd a túlsó nagy nyomástól beleszaladt a Várhegybe, és Pesten hasra estek az emberek. Így származott az Alagút. Pesten aztán visszahúzták a Lánchídat.

Jelenkor

Most azonban már nem lehetett megakadályozni, hogy a pestiek átjárjanak Budára. A budaiak erre bosszúból kitalálták a propellereket, melyekre a gyanútlan pestiek felülnek, mire a budai oldalról visszaküldik őket azzal a megokolással, hogy elvesztették a jegyük egyik felét, amit pedig odaát leszakítottak. Akik mégis ki tudnak szállani, azokat a Margit híd alatt félmez-telen, fogcsattogtató irgalmasok rohanják meg nemzeti viseletben és tomahawkot forgatva fejők felett, kihúzzák a fehér bőrűek összes fogait.

Buda története innen kezdve a csendes és békés visszafejlődés képét mutatja.

Udvari élet Budán

Végre azonban elérte Buda is megérdemelt jutalmát. Az 1900-ban épített monumentális királyi vár pezsgő életet teremtett a lágymányosi metropolisban. A nap minden órájában csapatostul érkeznek európai uralkodók. Ilyenkor igazán kedves képet nyújt a füstölgő, pöfékelő várkastély, melynek minden ablakából barátságosan integet egy apostoli király. Ezek után Buda nyugodtan és büszkén tekinthet jövőjébe.

*(Humoreszkek I. Együgyű lexikon – Görbe tükör. Akkord, Budapest, 2001.
[Karinthy Frigyes Összegyűjtött Művei 3.] 185–188. old.)*